

از لابلای یادداشت‌ها و نیشته‌های روزمره ام

پس منظر و مشخصه فرصت‌های نشست "اسلو" برای کشور ما چگونگی وضعیت سیاسی - اجتماعی افغانستان از منظر مناسبات بین الدول مشروعیت سیاسی و ثبات اقتصادی میهن ما از دیدگاه دیگران

استقرار مجدد "امارت" بمثابه الگویی بمنظور تصاحب قدرت
نپذیرفتن‌ها و کنار گذاشتن‌ها بمثابه چالش‌های جدی
کشور فروشکسته و پیامدهای اقتصاد نولیبیرالی
نگاه جیوپولیتیک و جیواکونومیک بکشور ما

جهان و جهانیان بویژه در امتداد دهه‌های پسین، شاهد منازعات، تشنجات و درگیری‌هایی بوده‌اند که در مجموع، همه‌ی آنها ریشه‌های همگون و همسانی دارند. در واقعیت امر، تشنجات و منازعات در اجتماعات انسانی، ناشی از اختلافاتی بوده که در آغاز می‌توان به سادگی از آنها جلوگیری نمود و نگذاشت که بگونه مزمن، شکل گسترده‌ای بخود اختیار نماید. برخی از منازعات محلی بنا بر تقسیم ثروت و منافع بوجود می‌آید، ولی برخی از منازعات و اختلافات ناشی از اختلاف در عقاید سیاسی یا اجتماعی، فرهنگی، اتنیکی و مذهبی بوده که به منظور حل و فصل آن، باید برخورد همه‌جانبه و اساسی صورت گیرد. کشور عزیز ما افغانستان که طی دو نیم‌دهه قربانی سیاست‌های نادرست و ناسنجیده و تحمیل ایدئولوژی‌های بیگانه و... شده، بیشتر از سایر کشورها جهان، مصایب و آلام جنگ و درگیری‌های مسلحانه را درک می‌نماید. آنچه مربوط بحل و فصل منازعات و اختلافات در هر قریه، هر شهرک، هر شهر، هر ولایت و یا هر منطقه در نتیجه این جنگ خانمان برانداز ریشه دوانیده که بمنظور حل و فصل آن باید از وسایل و امکانات محلی بهره برده و از تجارب جهان و جهانیان در امر تداوم پروسه اعمار صلح، حل منازعات، مفاهمه و میانجیگری‌ها استفاده بهینه بعمل آید.

بر بنیاد اخبار و اطلاعات بنشر رسیده در وسایل اطلاعات همگانی، هیأتی به رهبری امیرخان متقی سرپرست وزارت امور خارجه "طالب"‌ها، آنهم در بحبویه و خامت اوضاع انسانی در کشور، بمنظور شرکت در مذاکرات سه روزه با مقامات مسؤل دولت‌های غربی و نماینده‌هایی از جامعه مدنی، وارد اسلو گردیدند. گفتگوهای یادشده پشت درهای بسته انجام پذیرفت. در امتداد نخستین روز گفتگوها، "طالب"‌ها با فعالان در عرصه حقوق زنان، مدافعان حقوق بشر و مهاجران افغان دیدار نمودند. در امتداد مذاکرات یادشده، متقی به ضرورت آزاد سازی ۱۰ میلیارد دالر سرمایه کشور توسط ایالات متحده و سایر کشورهای غربی تأکید بعمل آورد. چه، شهروندان کشور ما با وضعیت ناپایدار و دشوار انسانی مواجه می‌باشند. قبل از این، نماینده‌های "طالب"‌ها به روسیه، ایران، قطر، پاکستان، چین و ترکمنستان نیز سفر نموده بودند.

باید خاطر نشان نمود که سازمان ملل توانست مبلغ معینی را بمنظور تأدیه هزینه برق وارداتی به کشور ما تهیه نماید، اما هژدار داد که بیش از یک میلیون کودک افغان را خطر گرسنگی تهدید نموده و بیشترین تعداد شهروندان کشور ۳۸ میلیونی ما در نازلترین سطح زندگی و فقر بسر می‌برند. وزارت امور خارجه ناروی با انتشار بیانییه ایی متذکر گردید که کشور یادشده با صل گفتگویا "طالب"‌ها بمنظور ارتقای حقوق بشر، مشارکت و سهمگیری زنان در مجموع اجتماع افغانی، گسترش تلاش‌های بشردوستانه و وسعت فعالیت‌های اقتصادی

بمنظور حمایت از شهروندان افغانستان همچنان ادامه خواهد داد. در جلسات گفتگوهای یادشده، هیأت امریکا بی بریاست تام اوست، در مورد تشکیل و ایجاد نظام سیاسی که از همه اقشار و طبقات موجود در افغانستان نمایندگی نماید، بحث نموده و همچنان در قبال چگونگی جلوگیری از بحران بشری در کشور و اقدامات فوری و عاجل اقتصادی، چگونگی پاسخگویی در قبال فعالیت های تروریستی، دفاع از حقوق بشر، بویژه آموزش زنان و بانوان کشور، ارائه گردید. وزیر امور خارجه ناروی اظهار نموده و تأکید بعمل آورد که سفر حاضر بمفهوم برسمیت شناختن "طالب"ها نمی باشد، اما نامبرده ادامه داده افزود با کسانی که امروز عملن افغاننستان را اداره نموده و در رأس آن کشور قرار دارند، باید بحث و گفتگو نمود.

بر بنیاد مطالب و مسایل گفته آمده، قابل یاددهانی پنداشده می شود که گفتگو با "طالب"ها در ناروی را بسیاری ها بمثابه تلاشی بمنظور برسمیت شناختن آنها محسوب می نمایند. چنانچه یادآوری بعمل آمد، هیأتی از "طالب"ها بریاست امیرخان متقی، سرپرست وزارت امور خارجه بروز یکشنبه پسین غرض شرکت در گفتگوهای یادشده وارد اسلو مرکز کشور ناروی گردید. بالینحال، گفتگوها و بحث های یادشده بدون مناقشه نبود. در گفت و شنودهای یادشده در مورد اصل مشروعیت بخشیدن به حاکمیت کنونی "طالب"ها در کشور، مباحثی مطرح گردید. یکی از جمله نماینده های "طالب"ها در پایان روز نخست گفتگوهای یادشده اظهار نمود که ملاقات و گفت و شنود با مقامات غربی، در نوع خود، بمثابه گامی بمنظور مشروعیت بخشیدن بحاکمیت آنها در کشور پنداشته می شود. نامبرده ادامه داده افزود که ملاقات و تبادل افکار اینچنینی سبب می گردد تا جامعه جهانی بمفهوم وسیع کلمه، تصویر مغشوش ایجاد شده در مورد افغانستان را بزدایند. اما وزیر امور خارجه کشور نامبرده بکرات اظهار نمود که گفتگوهای حاضر نباید بمفهوم برسمیت شناختن "طالب"ها محسوب گردد، بلکه کوشش های یادشده را باید به مثابه تلاشی بمنظور استقرار صلح در سرزمین افغانن ها بشمار آورد.

قابل یاددهانی پنداشته می شود که بتعداد ۲۰۰ تن از معترضان در مقابل وزارت امور خارجه کشور ناروی در اسلوب سازماندهی تجمع اعتراض آمیز، اصل دیدار و ملاقات با "طالب"ها را که تاکنون از جانب هیچ کشوری برسمیت شناخته نشده اند، شدیدن محکوم نمودند. بسیاری از شهروندان کشور ما چنین می پندارند که آنچه برخی ها در مورد تغییر و تحول در عملکرد، طرز دید و نحوه تفکر "طالب"ها تصور می نمایند، اصلن واقعیت نداشته و از تمایل و علاقمندی آنها به تداوم عین اعمالی که در سال ۲۰۰۱ متوسل می گردیدند، اندکی هم کاسته نشده است. هیأت نمایندگی "طالب"ها بروز یکشنبه با برخی از فعالان حقوق بشر و مدافعان حقوق زنان نیز دیدار و گفتگو نمودند، اما هیچگونه اطلاع و خبر رسمی در مورد گفتگوها و دیدارهای یادشده اصلن موجود نمی باشد.

از آغاز روز دوشنبه ۲۴ ماه جنوری سالروان، نماینده های "طالب"ها با هیأت های نمایندگی کشورهای غریبی نیز دیدار نموده و گفتگوهایی را انجام دادند که عمده ترین مسایل مورد بحث، از جمله یکی هم آزاد سازی مبلغ نزدیک به ۱۰ میلیارد دالردارایی های مسدود شده بانک مرکزی کشور توسط ایالات متحده و سایر دول کشورهای غریبی بود تا شهروندان کشور از وضعیت ناپایدار کنونی رهایی یابند. آنها همچنان ادامه داده افزودند که ما از آنها می خواهیم که دارایی های افغانستان را در اختیار حاکمیت آنها قرار داده و شهروندان کشور ما نباید به دلیل گفتمان سیاسی و اختلاف سلیقه های موجود، مجازات گردند، بلکه بدلائیل بشردوستانه و موجودیت گرسنگی و فقر فزاینده، زمستان طاقت فرسا و... زمان آن فرارسیده تا جامعه جهانی از افغانستان و شهروندان آن پشتیبانی بیدریغ و همه جانبه بعمل آورد.

در مورد مطالبه "طالب"ها بمنظور کمک های مالی و مادی، قدرت های غریبی اصل رعایت و در نظر داشت حقوق زنان و دختران افغان را از جمله اولویت های کاری در زمینه خاطر نشان نمودند. نباید فراموش نمود که جامعه جهانی بگونه متفق الرأی در مورد تقسیم قدرت با اقلیت های قومی و مذهبی کشور ما نیز تأکید بعمل آوردند. قابل یاددهانی پنداشته می شود که "طالب"ها از همان اوایل بقدرت رسیدن، بویژه در مورد زنان کشور محدودیت های گسترده ای را وضع نمودند. بسیاری از زنان شاغل در امور مختلف حیات اجتماعی از کار قبلی شان اخراج گردیده، دسترسی آنها به ادامه تحصیلات فراتراز صنف ششم منع قرار داده شده و مراعات حجاب برایشان امر حتمی و لازمی پنداشته میشود. "طالب"ها بگونه فزاینده ای گروه های حقوق بشری، خبرنگاران و بویژه آنعده از افراد و کارمندان تلویزیون را که مصروف پوشش تظاهرات اعتراضی

بودند، مورد هدف قرارداد، بازداشت و گاهی هم مورد ضرب و شتم قرار دادند. منابع مطلع، از تداوم مذاکرات و گفتگوهای یادشده بروز سه شنبه پشین نیز خبر دادند. اما بایست متذکر گردید که طرفهای مذاکره کننده درباره مجموع مسایل مطرح، برداشت های کاملن متفاوت از هم داشتند. در سومین روز مذاکرات یادشده، نماینده های "طالب" ها با دیپلمات های خارجی و مدافعان حقوق بشر نشستها و گفتگو هایی را انجام دادند. بر این بنیاد، در آغاز هفته پشین، مسایل و موضوعات اقتصادی و وضعیت حقوق بشری، مسایل امنیتی، بهداشتی و سلسله ای از مسایل مهم مورد ارزیابی قرار داده شد. مطابق اظهارات "طالب" ها، نخستین دیدار و انجام شور و بحث در اروپا با کشورهای غربی را می توان علیم و نشانه های مناسبی برای رژیم جدید در کشور پنداشت. نماینده ای از "طالب" ها همچنان اظهار نمود که وضعیت اینچنینی در غرب را می توان بمثابة علامه ای بمنظور برسمیت شناختن حاکمیت کنونی در کشور محسوب نمود. نامبرده همچنان ادامه داده افزود که در واقعیت امر، در امتداد ۲۰ سال تبلیغ و شایعه پراگتی در مورد "طالب" ها سبب پیدایش معضلات و مشکلاتی گردید، اما پس از این، دعوت اینچنینی از "طالب" ها و آغاز گفتگو با آنها، سبب خواهد گردید تا جامعه اروپایی، ایالات متحده و سایر کشورها از تصورات قبلی در مورد حاکمیت کنونی افغانستان، خود را استخلاص و رهایی بخشند.

تاکنون حتا یک کشور هم از برسمیت شناختن حاکمیت "طالب" ها سخنی بمیان نیآورده است. وزیر امور خارجه ناره در امتداد نشست و گفتگوهای یادشده متذکر گردید که ملاقات و گفتگوهای کنونی در کشورش به مفهوم برسمیت شناختن "طالب" ها نمی باشد. نامبرده خاطر نشان نمود که اما با واقعیت های موجود در افغانستان باید مذاکره صورت گرفته و لازمی بنظر می رسد تا زمینه های ایجاد تماس و ملاقات فراهم گردد. اما باید یادآور شد که از جمله مسایل مهم و در خور توجه، یکی هم مسأله آزاد سازی در حدود ۱۰ میلیارد دالر دارایی بانک مرکزی کشور و تداوم معاونت های بشردوستانه در گفتگوهای یادشده با افغانستان بود. نباید فراموش خاطر ما شود که پس از کاهش و تقلیل کمک ها و معاونت های ایالات متحده و سایر کشورهای غربی که در حدود ۸۰ درصد بودجه کشور را تشکیل می دهد و همچنان توقیف دارایی یادشده بانک مرکزی کشور و در کنار اینهمه، خشکسالی های پیهم و افزایش روز افزون تعداد بیکاران، کشور ما را در آستانه فاجعه بشری قرار داد. گرسنگی، بتعداد ۲۳ میلیون تن (۵۵ درصد) از شهروندان کشور ما را تهدید می نماید. بر بنیاد آمار و ارقام بنشر رسیده توسط سازمان ملل، بمنظور رفع بحران در کشور به مبلغ ۴،۴ میلیارد دالر نیازی باشد.

چنانچه قبیل نیز تذکر بعمل آمد که بروز آغاز گفتگوهای یادشده، گردهمایی اعتراضی توسط شهروندان اسلو در مقابل عمارت وزارت امور خارجه ناره سازماندهی گردید. اعتراض کننده ها، چنین ملاقات ها و گردد هم آبی ها را بمثابة آغاز برسمیت شناختن "طالب" ها و قانونی شمردن حاکمیت آنها پنداشتند، حاکمیتی که پس از بقدرت رسیدن به نقض آشکار و مکرر حقوق بشر متهم می باشد. اعتراض کننده ها بصراحت اظهار نمودند که موجودیت و حضور "طالب" ها در ناره برای آنها پذیرفتنی نبوده، چه آنها در فهرست سیاه تروریستی بسیاری از کشورهای قراردادارند، پس چرا و بکدام دلیلی باید آنها را به اسلو دعوت نمود و برچه بنیادی باید با آنها به بحث و گفتگو مبادرت ورزید؟

اما وزیر امور خارجه ناره، مذاکرات و گفتگوهای حاضر را در نوع خود بمثابة آله فشار علیه "طالب" ها محسوب نمود. نامبرده همچنان افزود که در اینجا سخن از برسمیت شناختن "طالب" ها که بگونه کودتایی بقدرت رسیدند، اصلن مطرح نمی باشد. جامعه جهانی خواهان اقدامات عملی از جانب "طالب" ها می باشد. اما این مسأله اصلن واضح نمی باشد که آیا "طالب" ها در تعقیب و تداوم مسایل مطرح صادق خواهند بود یا خیر؟

متذکر باید گردید که در نشست اسلو، جامعه بین المللی بگونه مشخص از "طالب" ها خواستار مراعات نمودن حقوق بشر، حقوق زنان و آزادی های سیاسی شده و منتظر چگونگی عملکرد "طالب" ها در عرصه های یاد شده می باشند.

وزیر امور خارجه ناره، مذاکرات یادشده را با وجود آنکه انتقاد هایی را نیز بنیال داشت، آنرا بمثابة آغاز خوبی در امر تداوم پروسه صلح کشور ما نامید. نامبرده اعلام نمود که کشورش از یازگشایی مکاتب دختران، ارائه مساعدت های بشردوستانه و حفظ و مراعات حقوق بشر در افغانستان استقبال مینماید. طبق اظهارات

نامبرده، "طالب"ها بازگشایی مکتب های دختران را نیز وعده نمودند.

مسأله ای که با اعتراض کننده ها ارتباط می گیرد، بایست یادآور شد که مسولیت سرنوشت بعدی دوتن از باز داشت شده های مدافعین حقوق زنان برعهده "طالب"ها خواهد بود. شرکت کننده های گردهمایی اعتراضی اعلام نمودند که "طالب"ها به زندانی نمودن دوتن از فعالان نامبرده اقدام نموده و رهایی آنها بمتناهی چالش و دردسری برای نشست اسلو مبدل گردید. یکتن از سازماندهندگان گردهمایی اعتراضی یادشده، از رهبری وزارت امورخارجه "طالب"ها تقاضا نمود تا هرچه زودتر با کابل در مورد رهایی فعالان یادشده از زندان، تماس گرفته و در زمینه باقدمات عملی متوسل گردند. اما "طالب"ها از ارائه اطلاعات در مورد یادشده ابا ورزیدند. وزیر امورخارجه ناروی مجدداً یادآور شد که "طالب"ها، افراد نامبرده را توقیف نموده و اما پس از انجام تحقیقات رها خواهند شد.

ناظران و علاقمندان مسایل مربوط بکشورما، همه بگونه مشترک یادآور شدند که تداوم مذاکرات و گفت و شنودها بهتر از آنست تا دست روی دست گذاشته و منتظر منفعل چگونگی سیر حوادث درکشوربود. همچنان تذکر بعمل آمد که بنظر بسیاری از شرکت کننده ها، مذاکرات و گفتگوهای اسلو، بنحوی در تغییر اوضاع در کشور مفید و ممد واقع خواهد گردید و وضعیت اینچنینی امکان آنرا میسر می نماید تا بتوان با استفاده از امکانات موجود، برچگونگی سیر رویدادها تأثیرگذار بود.

مجدداً یادآور باید شد که درامتداد روزهای ۲۳ - ۲۵ ماه جنوری سالروان در اسلو شاهد نشستی با شرکت وسهمگیری نماینده های جامعه مدنی، "طالب"ها، ایالات متحده واروپا بودیم. در روزنخست نشست یادشده نماینده های جامعه مدنی با "طالب"ها دیدارو گفتگو نمودند. طی روز دوم، نماینده های "طالب"ها با فرستا ده های کشورهای غربی ملاقات نمودند. بتاريخ ۲۵ ماه جنوری با فرستاده های کشورهای غربی و نماینده های کشورهای یادشده و هیأت های نمایندگی سازمان های بین المللی ملاقات و گفتگو نمودند.

همچنان باید متذکرگردید که انس حقانی که با نام انس خدران در جمع هیأت اعزامی "طالب"ها در ملاقات و مذاکرات اسلو شرکت ورزیده بود، سفریادشده در اسلو را مملو از دستاورد شمرد. نامبرده از طریق رادیو وتلوویزیون ملی کشوراظهارنمود که مذاکرات و گفت و شنودهای اسلو بویژه با نماینده های دول کشورهای خارجی بگونه هدفمند انجام پذیرفت. نامبرده همچنان ادامه داده افزود که ملاقات اسلو درنوع خود بمتناهی گام مهمی بمنظورایجاد مناسبات با جهان پنداشته می شود.

بایست یادآور شد که در جمع هیأت اعزامی "طالب"ها، انس حقانی بمتناهی یکی ازچهره های بحث برانگیزکه متهم بانجام جنایات جنگی و جنایت علیه بشریت شناخته می شود نیز در ترکیب آن عضویت داشت. پولیس ناروی نیزموضوع یادشده را همگانی نمود.

در سومین روز نشست اسلو، هیأت "طالب"ها، بدون شرکت و حضور انس حقانی با نماینده ویژه اتحادیه اروپا درمورد افغانستان نیزمذاکره وگفتگو نمودند.

قابل یاددهانی پنداشته می شود که انس حقانی وزیر کنونی وزارت داخله "طالب"ها، برادر سراج الدین حقانی ورهبر "شبكة حقانی" که متهم بانجام مرگبارترین اقدامات "طالب"ها درامتداد ۲۰ سال پسین بویژه انجام اقدام تروریستی در سال ۱۳۸۷ درهوتل سیرینا درکابل را که نخست وزیر کنونی ناروی نیز درانجا حضورداشت، می باشد.

پس ازورود "طالب"ها به اسلو، نخست وزیر ناروی اعلام نمود که اصلن نمیدانست که انس حقانی درترکیب هیأت فرستاده شده "طالب"ها به اسلووارد شده بود.

مقامات رسمی ناروی اعلام نمودند که اگر "طالب"ها در اجرای عملی وعده های شان صادقانه عمل نمایند، به یقین که می توان از ثمربخش بودن مذاکرات و گفتگوهای اسلو سخن گفت. بازگشایی مکاتب دختران، احترام به حقوق بشروحقوق زنان، آزادی بیان، تشکیل دولت فراگیرازجمله مهمترین خواسته ها از "طالب"ها در ملاقات اسلو پنداشته می شود. وزارت خارجه "طالب"ها، ملاقات وگفتگوهای اسلودر موردافغانستان را موفقیت آمیز توصیف نمود. همچنان وزیرامورخارجه کشورناروی اظهارنمود که آنها بگونه جدی ناظر وضعیت درافغانستان بوده وازچگونگی اجرای عملی توافقات بدست آمده در مذاکرات یادشده توسط "طالب"ها نظارت خواهند نمود.

نطاق وزارت امورخارجه "طالب"ها نیز اظهار نمود که ملاقات و مذاکرات اسلو بگونه جدی ومؤثری انجام

پذیرفته و در مورد مسایل مربوط به معاونت های بشردوستانه، رفع موانع بانکی و آزادسازی ذخیره ارزی بانک مرکزی کشور نیز توافقاتی بعمل آمد. طی مذاکرات یادشده در اسلو، "طالب" ها مکلف با اجرای عملی و انجام اقدامات مشخص گردیدند.

در اعلامیه وزارت امور خارجه یادآوری بعمل آمده که امیرخان متقی سرپرست وزارت امور خارجه، طرح های جدیدی را مورد بحث قرار داده و از دستاوردهای سیاسی "طالب" ها، بویژه در ملاقات با نماینده های اعزامی ایالات متحده و اتحادیه اروپا نیز یادآوری بعمل آمد.

در خبرنامه منتشره در مورد نکات نظر نماینده های اتحادیه اروپا، انگلستان، ایالات متحده و سازمان های خیریه آمده که آنها از نتایج بدست آمده در ملاقات و مذاکرات اسلو، بویژه در عرصه تأمین امنیت، مبارزه با فساد و مسایل مربوط بآموزش استقبال می نمایند.

همچنان در اعلامیه نهایی از بررسی و نظارت از تطبیق موارد ذکرشده بویژه در عرصه حقوق بشر و حقوق زنان نیز تذکر بعمل آمده است.

یکشنبه ۱۰ ماه دلو سال ۱۴۰۰ خورشیدی